

Het Catalaans, een unicum in Europa

Kaft van de Euromosaic, studie van de verschillende minderheidstalen in de lidstaten van de EU

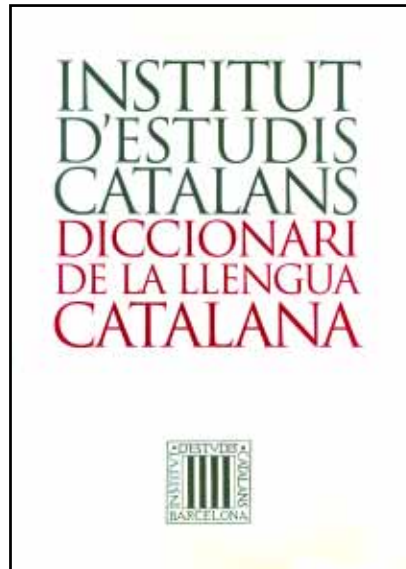
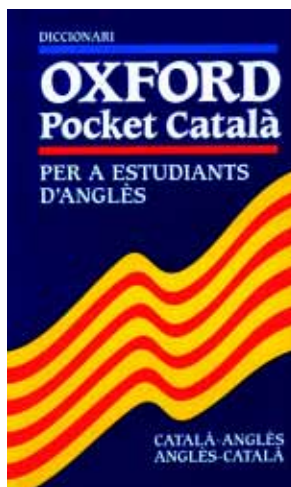
Het Catalaans bezit enkele van de kenmerken van de zogenoemde minderheidstalen, zoals het vrijwel niet bestaan van eentalige sprekers maar juist een tweetalige bevolking, de gebiedsdelen waarover de taal zich uitstrekt maken deel uit van een grotere staat waar de meerderheid een andere taal spreekt of de afwezigheid van de taal in sommige sectoren van het sociale leven.

Ondanks dat kan het Catalaans niet als een minderheidstaal beschouwd worden, omdat het zich om verschillende redenen van deze talen onderscheidt waarmee het Catalaans tot de Europese talen met een middelgroot inwonersaantal behoort:

- *Vanwege haar juridische status.* Het is een officiële taal in een soevereine staat (Andorra) en, naast het Spaans, in drie autonome Spaanse gemeenschappen, een gegeven dat een significante aanwezigheid in de overheid en het verplichte onderwijs binnen het onderwijssysteem inhoudt.
- *Vanwege haar bevolkingssamenstelling.* Het Catalaans is de zevende taal van de Europese Unie. Het aantal mensen dat Catalaans spreekt, is hoger dan de mensen die Fins of Deens spreken en vergelijkbaar met dat van landen als Zweden, Griekenland of Portugal binnen Europa. Aan de andere kant, volgens een studie van Euromosaic, in 1991, in opdracht van de Europese Unie (met gegevens uit dat jaar), vertegenwoordigen de Catalaanstaligen meer dan een derde deel van de mensen die de als minderheidstalen beschouwde talen spreken (33,5%). Op afstand gevolgd door het Galicisch (13%) en het Occitaans (11%).
- *Vanwege haar sociolinguïstische situatie.* Zij is bij de sprekers niet in ongebruik gevallen en wordt normaal van generatie op generatie

De Grondwet van het Prinsdom Andorra roept het Catalaans tot zijn officiële taal uit. Dit wordt, naast het Castiliaans, ook overgenomen in de autonome statuten van Catalonië, de Balearen en de Comunitat Valenciana

doorgegeven. 95% van de inwoners van Andorra, Catalonië en de Balearen en meer dan 80% van de inwoners van het Valenciaanse Land verstaat Catalaans. Bovendien zijn de mensen die zich in deze gebieden vestigen geneigd de taal te leren en deze in hun officiële contacten en zelfs in hun gezinssituatie te gebruiken. Deze cijfers zijn nauwelijks te vergelijken met de taalkennis in bijvoorbeeld Rousillon of Bretagne waar minder dan een kwart van de inwoners hun taal beheerst.

- *Vanwege haar literaire traditie en vitaliteit.* Zij beschikt sinds de 12e eeuw zonder onderbrekingen over geschreven teksten en telt tegenwoordig meer dan 1.200 actieve schrijvers (Institució de les Lletres Catalanes (Instituut voor de Catalaanse Letteren), www.cultura.gencat.es/ilc)
- *Vanwege haar linguïstische voorzieningen.* Het is een volledig gecodificeerde, genormaliseerde en gestandaardiseerde taal met een algehele academische en burgerlijke consensus, zij bezit een erkende taalinstantie (l'Institut d'Estudis Catalans (Instituut voor Catalaanse Studies), www.iec.es) en haar linguïstische middelen en studies op het gebied van de grammatica, lexicografie, etymologie, dialectologie, terminologie, taalhistorie of naamkunde zijn vergelijkbaar met die van de grote Romaanse talen. Zij bezit een normatief woordenboek (van het l'Institut d'Estudis Catalans) en een groot aantal eentalige en tweetalige woordenboeken in combinatie met de talen die in de wereld het meest verspreid zijn, zoals het Engels, Spaans, Frans, Duits, Russisch of Chinees. Daarnaast bezit het Catalaans een opmerkelijk vermogen tot het uitwerken en verspreiden van allerhande neologismen en een georganiseerd systeem voor haar normalisatie middels TERM CAT (www.termcat.es).